

Н.О. Дорошук

кандидат історичних наук, доцент

Про минуле заради майбутнього

(виступ під час науково-практичної конференції, присвяченої вшануванню пам'яті жертв Великого терору)

Шановні учасники конференції! Долучаючись до вітальних слів професора Володимира Щербатюка, зі свого боку хочу наголосити на особливій значимості цього заходу, адже більшість учасників роблять лише перші кроки у науковому пошуку і дуже важливо, що предметом їх досліджень стали події складних для України 1930-х років.

Попри величезну кількість існуючих наукових праць, спогадів очевидців, оприлюднених документів, питання про причини та наслідки Великого терору і до нині залишається відкритим. Дискусії з цього приводу тривають уже кілька десятиліть.

Злочинність акцій «Великого терору» визнали ще за часів СРСР, після смерті Сталіна, коли в роки «хрущовської відлиги» було здійснено часткову реабілітацію репресованих. Однак, реабілітаційні процеси тоді мали обмежений характер. У 1991 році в УРСР було ухвалено закон "Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні". У ньому вперше в Україні законодавчо засудили і відмежувалися від політичних репресій як методу управління суспільством. Відповідно до вимог Закону, органами прокуратури та судами протягом 1991-2001 років було реабілітовано 248 тис. 810 громадян, відмовлено в реабілітації 117 тис. 243 особам. У 2015 році Україна засудила злочини комуністичного тоталітарного режиму Законом «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганд їхньої символіки».

Відтак уже кілька десятиліть тривають наукові дослідження проблематики «Великого терору», однак останню крапку ще не поставлено. А наслідки «Великого терору» ми відчуваємо і по сьогодні. Непоправних втрат Україні було завдано нищенням політичної, військової мистецької та наукової еліти, нівелюванням цінності людського життя, коли винесення смертних вироків стало буденністю, нехтуванням конституційних прав і свобод громадян, поширенням суспільної депресії й денаціоналізацією.

Тож заради демократичного розвитку України, ми повинні пам'ятати свою історію і вшановувати пам'ять тих, хто віддав життя за свободу свого народу.